

Tribiševo 6. travnja 1935. – Zagreb 10. rujna 2022.

Prof. dr. sc. Zvonimir Šoljić

Napisati nešto u sjećanje na profesora Šoljića nije mi bio lak zadatak. O njegovom radu možda i ne, ali njegov život, to je bilo mnogo teže. Bio je uz profesoricu Karmen Mažuranić moj prvi asistent na Zavodu, a onda smo kao kolege proveli još skoro 45 godina u Zavodu za analitičku kemiju.

Zvonimir Šoljić rođen je 6. travnja 1935. na Tribiševu (BiH), seocu između dviju velikih planina, Vrana i Ljubuše, na nadmorskoj visini 1273 m. Otac Mirko, majka Ana rođena Lovrić. Vran, planina tamnog izgleda, izdiže se iznad polja na suprotnu stranu od Čvrnsnice, a sa sjevera Vrana je polje Tribiševo i istoimeno selo. Vran taman, crn, utisnuo je trag u život i dušu Zvonimira Šoljića.

Do desete godine, s povremenim prekidima, živio je na Tribiševu, da bi se zajedno s dijelom velike obitelji trajno preselio u selo Zlavast pokraj Bugojna, gdje je s deset godina krenuo u 4 km udaljenu osnovnu školu u Odžaku. Put u školu vodio je preko polja i rijeke Vrbas. Školske godine 1948./49. upisuje građansku školu (nižu gimnaziju) u Bugojnu, još udaljeniju. Zatim upisuje četvrti razred tek osnovane Realne gimnazije u Bugojnu te nakon pet godina maturira 1956. U jesen 1956. dolazi na studij u Zagreb, gdje upisuje Kemijsko-prehrambeno-rudarski fakultet Sveučilišta u Zagrebu (kasnije Tehnološki fakultet). Diplomirao je u lipnju 1961. pod mentorstvom prof. dr. sc. Vjere Marjanović Krajovan i dr. sc. Srečka Turine s temom *Mogućnost primjene Al_2O_3 i SiO_2 nosača kao sredstava za razdvajanje metalnih iona metodom kontinuirane elektroforeze uz tada obvezatni tehnološki dio diplomskog Ispitivanje mogućnosti kombinacije kontinuirane elektroforeze s kromatografijom direktne indikacije*. Magistarski rad *Izdvajanje galija i njegovo dokazivanje u aluminatnoj lužini i crvenom mulju*, pod mentorstvom prof. dr. sc. Vjere Marjanović Krajovan i dr. sc. Srečka Turine, obranio je u prosincu 1968. Disertaciju pod naslovom *Prilog poznavanju mehanizama razdvajanja anorganskih iona u tankoslojnoj kromatografiji* također pod mentorstvom prof. dr. sc. Vjere Marjanović Krajovan obranio je u prosincu 1973. te je promoviran u doktora znanosti 31. siječnja 1974. godine.

Nakon diplome 1961. godine zapošljava se u Zavodu za analitičku kemiju Kemijsko-tehnološkog odjela Tehnološkog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, gdje ostaje do odlaska u mirovinu 2005. Na temelju stečenih uvjeta izabran je u zvanje predavača 1971. nakon habilitacijskog predavanja. U znanstveno-nastavno zvanje docenta izabran je 1975., u zvanje izvanrednog profesora 1979., redovitog profesora 1985. te redovitog profesora u trajnom zvanju 1999. Za predstojnika Zavoda za analitičku kemiju biran je tri puta: 1979. – 1984., 1992. – 1994. i 2000. – 2003.

Zvonimir Šoljić cijeli je radni vijek proveo na fakultetu koji je, istina, mijenjao ime, u istom Zavodu, u Zavodu za analitičku kemiju, koji nije mijenjao ime. Profesor Šoljić svoje radne dužnosti

obavljao je sebi svojstveno, savjesno i temeljito. Većinu vremena provodio je u Zavodu, čitav tjedan od jutra do večeri, a vrlo često i subotom. Predavao je brojne predmete na preddiplomskim, diplomskim i poslijediplomskim studijima, znanstveno je bio aktivan već od asistentskih dana. Istraživao je klasične i nove instrumentalne metode analiza, posebice plošnih kromatografskih metoda. I nakon umirovljenja 2005. svakodnevno je boravio na Fakultetu po nekoliko sati.

Za mnoge je na Fakultetu bio skoro nevidljiv. Zatvoren u svojoj radnoj sobi među brdom knjiga i kromatografskih pločica, družeći se uglavnom s muškim dijelom Zavoda, pisao je udžbenike u doba dok je još vladao velik manjak sveučilišnih udžbenika općenito. Generacije studenata godinama su radile laboratorijske vježbe, računale i učile za ispite iz analitičke kemije po njegovim skriptama i udžbenicima, ne samo na Tehnološkom fakultetu (kasnije Fakultetu kemijskog inženjerstva i tehnologije) nego i na mnogim drugim fakultetima Sveučilišta u Zagrebu i izvan njega.

Po broju napisanih udžbenika, kao autor i suautor, profesor Zvonimir Šoljić sigurno je bio s deset udžbenika, od kojih su neki doživjeli i po više izdanja, od prvog objavljenog 1972. do posljednjeg objavljenog 2006., plodan autor udžbenika. Bio je mentor kod izrade osam disertacija, 12 magistarskih radova i više od 30 diplomskih radova.

U središtu znanstvenog interesa profesora Šoljića bilo je istraživanje kromatografskih sustava. U doba kad je oprema za kromatografiju bila više nego siromašna, njegovi kromatografski radovi bili su često teoretskog karaktera objavljeni u vrhunskim analitičkim i kromatografskim časopisima. Neki od njegovih radova, iako objavljeni prije gotovo četrdeset godina, citiraju se još i danas.

Mojim odlaskom u mirovinu, kad smo dobili dozvolu da se smjestimo u jednu sobu, profesori Šoljić, Cerjan-Stefanović i ja, počeli su naši dugi razgovori, često na različitim stranama u mišljenju. Pričao je često o rodnom kraju, opisivao običaje i ljude. Tad sam ga nagovarala da piše o tome. I tako je u mirovini, željela bih vjerovati na moj poticaj, profesor Zvonimir Šoljić nastavio pisati. Pisao je kratka prozna djela koja svoje korijene imaju u njegovom brdovitom i krševitom rodnom kraju. Pisao je rukom lijepim rukopisom, a ja sam prepisivala neke tekstove na računalo, ali najčešće sam ispravljala, po nekoliko puta, već prepisane tekstove po njegovim ispravcima. Jednu je knjigu završio i objavio, a druga je ostala u rukopisu.

Život ga nije mazio, obiteljske tragedije su se slagale oko njega. Teško je to podnosio i često je bio žalostan, a ponekad i ljut na sudbinu. U našim razgovorima govorio je o svojem životu u Zlavasti i Tribiševu. Posebno je rado govorio o školskim danima. O odlasku u školu udaljenu kilometrima, i ljeti i zimi, po suncu i po kiši, a i po snijegu. Najčešće je išao sam jer nije bilo djece koja bi išla u to doba iz sela u školu. Govorio je o običajima, o nošnjama, radovima u polju, o sudbinama stanovnika na polju Tribiševu.

Po njegovoj izričitoj želji tamo je i sahranjen, na Tribiševu podno Vrana i Ljubuše, okružen svojim najdražima koji nisu tamo sahranjeni, ali je on svojim rukama napravio mjesto sjećanja na sve njih.

Zagreb, 29. listopada 2022.

Alka Horvat